

Subiectul lecției:

***Expresiile
frazеologice***

Relațiile dintre oameni sunt deosebit de complexe și importante; ele reprezintă, de fapt, țesătura, canavaua, pe care se așează însăși viața, structura reușitelor, miracolelor sau dezastrelor umane. Trăsături și însușiri, fapte omenești (bune sau rele), priviri și gesturi - toate pot crea un COD, un MODEL, un STIL de comunicare interumană.

Comunicarea, înțeleasă în sensul său larg, devine esențială, fundamentală atât pentru viața personală cât și pentru cea socială a individului.

**Viața ne-a fost dată pentru a
munci, a iubi și a ne înnobila
sufletul. Dacă acestea lipsesc, ce
mai are omul în viață? Dacă le are,
de ce se mai poate plânge?,,
(Johann Gottfield Herder)**

Ce este viața

*Nu voi rupe nicio foaie
din cartea vieții mele.
Paginile pe care le-am întors
sunt lecții pe care le-am învățat.*

- ***Ați avut de scris o meditație care ar începe:
„Când aud spunându-se
„opinci rupte și zile pierdute”, mă
gândesc...”***

Grila de evaluare a discursului

		Punctaj
1	Identificarea semnificației fiecărei expresii.	1+1 pct
2	Plasarea în câte un context adecvat a fiecărei din ele.	2+2 pct.
3	Utilizarea limbii literare .	2 puncte
4	Pertenența ideilor și concluziilor.	1 punct
5	Încadrarea în timp.	1 punct

- *Cuvântul profesorului.*
- *Orice limbă cunoaște expresii , locuțiuni , îmbinări de cuvinte valoarea lexicală a cărora se îndepartează mai mult sau mai puțin de sensurile fiecarui cuvânt luat aparte. Ele constituie un tezaur bogat, în care s-a inveșnicit pentru totdeauna înțelepciunea poporului , experiența de viață și modul de gândire a acestuia.*
- *În acest context astăzi vom studia ...*

Obiectivele lectiei:

O1- Să deosebească frazeologismele de locuțiuni, indicând particularitățile distincte, în context.

O2 - Să identifice unitățile frazeologice în diferite contexte

O3 - Să comenteze citatul dat în baza cunoștințelor proprii.

O4 - Să clasifice fraziologismele după criteriile existente.

O5 - Să-și exprime opinia argumentată, afectivă și logică față subiectul în discuție, atât în formă scrisă, cât și orală.

Realizarea sensului

Numiti si inscrieti expresii pe care le utilizati cind vreti sa prezentati plastic situatia in care cineva:

- a) ...pleacă în grabă și fără voie;**
- b) ...vorbește excesiv de mult și zgomotos;**
- c) ...nu face nimic folositor;**
- d) ...a reușit să vă înșele;**

Răspuns:

- a) A șterge putina.**
- b) A bate apa-n piuă.**
- c) A bate câinii.**
- d) A trage pe sfoară.**

Citiți sintagmele (îmbinările libere de cuvinte). Explicați oral sensul direct al acestora. Interpretați sensul figurat al expresiei.

Sintagma	Expresia
A da cu piciorul	A da ci piciorul
A călca în picioare	A călca în picioare
A lega de mâini și de picioare	A lega de mâini și de picioare
A bate din picioare	A bate din picioare
A rămîne pe picioare	A rămîne pe picioare
A pune (ceva) la picioarele (cuiva)	A pune (ceva) la picioarele (cuiva)

Expresiile frazeologice	Asemănări	Locuțiunile
Expresiile se caracterizează prin imposibilitatea de a da naștere la derivate	1. Ambele sânt îmbinări de cuvinte.	Locuțiunile prezintă capacitatea de a crea cuvinte noi sau chiar alte tipuri de locuțiuni :a-și bate joc → a batjocori → batjocură, batjocoritor , a băga de seamă → băgare de seamă
Expresiile au mai ales rol lexical (conținut afectiv)	2. La analiza sintactica elementele componente ale frazeologismelor nu se dezmembreaza niciodata.	Locuțiunile au rol grammatical , preluând toate caracteristicile morfo-sintactice ale părților de vorbire pe care le reprezintă
		Locuțiunile verbale prezintă capacitatea de a selecta anumite prepoziții: de (a-și aduce aminte de; la (a avea acces la; de la (a se da în lături de la; cu (a avea de-a face cu), pentru (a avea interes pentru.

Definiție

FRAZEOLOGÍSME, *frazeologii*, s. f. 1. Totalitatea îmbinărilor de cuvinte proprii unei limbi. 2. Expresii cu sens figurat, a caror explicație și semnificație depășește cadrul interpretării în circumstanțe de limbaj cotidian 3. Mod propriu unei limbi sau unui scriitor de a construi frazele.

Explicați, în câte un enunț argumentativ, de ce se spune astfel despre persoanele care se află în starea indicată. Plasați în context aceste expresii.

Expresia	Explicatia
A avea inima legata cu curele	A fi nepăsător.
A i se împietri inima	A deveni insensibil.
A-i râde inima	A fi bucuros, satisfăcut.
A fi cu inima ușoară	A fi bine dispus,fără griji.
A-și lua inima în dinți	A-și face curaj, biruind o frică.
A avea o piatră pe inimă	A avea o neplăcere.

Restabiliți expresiile, punând în locul punctelor unul dintre substantivele date. Unde e posibil, propuneți mai multe variante. Utilizați trei expresii în contexte adecvate.

A bate la toate ...

A deschide larg amindouă ...

POARTA

Cu ... și ... închise.

A trece ... casei cuiva.

USA

Din ... în ...

A sta ca vițelul la ... nouă.

PRAG

A lăsa pe cineva

A bate ...

Selectați, din lista ce urmează, expresiile frazeologice care transmit ideea de „foarte mult” și ideea de „foarte puțin”.

- ***Cât ai pune pe o muchie de cuțit;***
- ***Cât apa Dunării;***
- ***Cât apuci între degete;***
- ***Câtă frunză și iarbă;***
- ***Cât să orbești un soare chior;***
- ***Câtă papură în baltă;***
- ***Cât cuprinzi cu ochii;***
- ***Câte în lună și în stele;***
- ***Cât e negru sub unghie***
- ***Cât e cerul și pământul.***

Răspuns:

- ***Ideea de „foarte mult”***
Câtă frunza și iarbă;
Cât apa Dunării;
Câtă papură în baltă;
Cât cuprinzi cu ochii;
Câte în lună și în stele;
Cât e cerul și pământul.
- Ideea de „foarte puțin”***
Cât ai pune pe o muchie de cuțit;
Cât apuci între degete;
Cât să orbești un soare chior;
Cât e negru sub unghie.

Gr. I Citiți textul și identificați originea și semnificația expresiei

Călcâiul lui Ahile (Origine mitologică și semnifica **loc slab, vulnerabil**).

Gr. II Citiți textul și identificați originea și semnificația expresiei

- **A alege neghina din griu.**
(Origine biblica și are sensul de a despărți ceea ce este bun de ceea ce este rău).

Gr.III Cititi textul si identificați originea și semnificația expresiei

- **Sărutul lui Iuda.** (Origine biblică cu sensul de trădare).

Clasificarea frazeologismelor

Gr.IV Citiți textul și identificați originea și semnificația expresiei

Evrice. (Origine științifică
are sens de a descoperi
ceva).

Gr. V Citiți textul și identificați originea și semnificația expresiei

- **Sabia lui Damocle**
- (Aceasta este o expresie de origine istorică și semnifică **o primejdie care te poate paște oricând și priunde**).
-

**Gr. VI Citiți textul și identificați
originea și semnificația expresiei.**

- **Limbile lui Esop (Origine literară și se utilizează atunci când cineva vrea să prezinte lucrurile în două aspecte opuse).**

Reflecția

Grupul I

- Construiți expresii frazeologice cu cuvintele: **urs, câine, lup, mătă** și includeți-le într- un dialog cu trei-patru replici.

Grupul //

- Construiți expresii frazeologice cu cuvintele: **gărgăuni, căciulă, manta, cojoc** și includeți-le într-un dialog cu trei-patru replici.

Gr.al III-lea

- Construiți expresii frazeologice cu cuvintele: **căruță, cuțit, sapă, blid** și includeti-le într- un dialog cu trei-patru replici.

Gr. IV

- Construiți expresii frazeologice cu cuvintele: **brânză, caș, pâine, zeamă** și includeți-le într-un dialog cu trei-patru replici.

Gr. V

- Construiți expresii frazeologice cu cuvintele **casă, șură, pod, scară** și includeți-le într-un dialog cu trei-patru replici.

Gr. VI

- Construiți expresii frazeologice cu cuvintele: **cap, carte, spate, picioare** și includeți-le într-un dialog cu trei-patru replici

Extensia

Realizați lectura poveștilor lui Ion Creangă și identificați trei unități frazeologice pe care să le comentați în cinci enunțuri.

Gr. I – Povestea Harap Alb

Gr. II – Povestea La cireșe

Gr. III – Povestea La scăldat

Gr. IV – Povestea Pupăza din tei

Gr. V – Povestea Ivan Turbincă

Gr. VI – Povestea Dănilă Prepeleac